

สัจจะสมิงนครอินทร์

The Oaths of SamingNakoninn

(Received: March 23, 2023 Revised: May 25, 2023 Accepted: May 20, 2023)

กนกวรรณพร ผดุงชาติ,¹ อีรภัทร์ ทองนิ่ม²

Kanolkwannaporn Phadungchart, Theeraphut Tongnim

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะนิสัยของสมิงนครอินทร์ในละครพันทางเรื่องราวราชาธิราช และวิเคราะห์เปรียบเทียบบุคลิกลักษณะนิสัยของสมิงนครอินทร์ที่สอดคล้องกับคำสัตย์ปฏิญาณตนของทหารอาชีพ โดยศึกษาจากหนังสือ เอกสารที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์ และสังเกตการณ์ ผลการวิจัยพบว่า ตัวละครสมิงนครอินทร์มีลักษณะนิสัยที่มีความสอดคล้องกับคำสัตย์ปฏิญาณตนของทหารอาชีพ 5 ประการ ดังนี้ 1. รักเดียวใจเดียว สอดคล้องกับคำสัตย์ปฏิญาณของทหาร คือ ข้าพเจ้าจงรักในศักดิ์ศรีของลูกผู้หญิง 2. รับผิดชอบในการกระทำของตนและมีคุณธรรมซื่อสัตย์รักษาไว้ซึ่งพระเกียรติยศของนายตนเอง สอดคล้องกับคำสัตย์ปฏิญาณ คือ ข้าพเจ้าจักเทิดทูนและรักษาไว้ซึ่งพระบรมเดชาานุภาพแห่งพระมหากษัตริย์เจ้า 3. มีอุดมการณ์ในด้านความยึดมั่นในเกียรติยศและศักดิ์ศรีของทหาร สอดคล้องกับคำสัตย์ปฏิญาณที่ว่า ข้าพเจ้าจักยึดมั่นในจริยธรรมวิชาชีพ 4. มีความจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ สอดคล้องกับคำสัตย์ปฏิญาณของทหารอาชีพที่ว่า ข้าพเจ้าจักยอมตายเพื่ออิสรภาพและความสงบสุขของชาติ 5. เป็นผู้รักษาสัจจะ รักษาวาจาสัตย์ สอดคล้องกับ

¹นักศึกษาศาสนาวิชาศิลปไทย คณะศิลปนาฏดุริยางค์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
E-mail: glory.glorry.cuat@gmail.com

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประจำสาขานาฏศิลปไทย คณะศิลปนาฏดุริยางค์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ E-mail: Thee_Tong@hotmail.com

คำสัตย์ปฏิญาณของทหารอาชีพที่ว่า ข้าพเจ้าจะรักษาไว้ซึ่งสัจจะแห่ง
คำปฏิญาณนี้เสมอด้วยชีวิต

คำสำคัญ: สมิงนครินทร์ ลักษณะนิสัย คำสัตย์ปฏิญาณตนของทหารอาชีพ

Abstract

The objectives of this research were to study the characteristics of Saming Nakoninn from the Lakhon Phanthang Rachathiraj and to analyze these characteristics as they conform to professional military oaths. All information was retrieved from textbooks, related documents, interviews, and observations. The results show that the characteristics of Saming Nakoninn conform to five professional military oaths, which were: 1) He had only one faithful love, as stated, “I pledge to honor women’s pride,” 2) He took responsibility for his own actions and preserved his master’s pride, as stated, “I pledge to respect and preserve the king’s majesty,” 3) He adhered to the soldier’s honor and prestige, as stated, “I pledge to adhere to the moralities of the profession,” 4) He was loyal to the king, as stated, “I pledge my life to preserve these oaths for the peace and freedom of the nation,” and 5) He kept his word, as stated, “I pledge my life to preserve these oaths.”

Keywords: SamingNakoninn, Characteristics,
Professional Military Oaths.

บทนำ

“...ผู้หนักแน่นในสัจจะ พูดอย่างไร ทำอย่างนั้น จึงจะได้รับความสำเร็จ พร้อมทั้งความศรัทธาเชื่อถือ และความยกย่องสรรเสริญจากคนทุกฝ่าย การพูดแล้วทำ คือพูดจริงทำจริง จึงเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมเกียรติคุณ ของบุคคลให้เด่นชัด และสร้างเสริมความดี ความเจริญ ให้เกิดขึ้นทั้งแก่บุคคลและส่วนรวม...”

พระบรมราชาโชวาทพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร
มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วันที่ 10 กรกฎาคม 2540
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2560, ออนไลน์)

จากพระบรมราชาโชวาทพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร จะพบว่าการศึกษาสัจจะ รับผิดชอบ ในสิ่งที่ตนพูดนั้น เป็นสิ่งที่ช่วยส่งเสริมเกียรติและสร้างความน่าเลื่อมใสศรัทธา ให้เกิดขึ้นกับบุคคลผู้นั้น เมื่อพูดถึงคุณธรรมในการรักษาสัจจะ ทำให้ผู้ วิจัยนึกถึงคุณสมบัติของตัวละครหนึ่งที่อยู่ในละครพันทางเรื่องราชาธิราช ซึ่งพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เรียบเรียงขึ้นจากพงศาวดารมอญ โดยมีพระราชประสงค์ให้เป็นประโยชน์ แก่บ้านเมือง ต่อมาในปีพ.ศ. 2523 กรมศิลปากรได้จัดการแสดง ณ โรงละครแห่งชาติ และได้มอบหมายให้อาจารย์เสรี หวังในธรรม ซึ่งดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ ฝ่ายศิลปะการแสดง เรียบเรียงและจัดทำละครประกอบการแสดงละครพันทาง เรื่องราชาธิราช ตอนสัจจะสมิงนครอินทร์ โดยมีการดัดแปลงเรียบเรียงปรับปรุง บทขึ้นใหม่ เริ่มใช้แสดงครั้งแรกในเดือนเมษายน พ.ศ. 2523 เนื้อเรื่องส่วนใหญ่ เกี่ยวพันเรื่องการศึกษาศึกษสงครามระหว่างมอญและพม่า ที่ต้องอาศัยชั้นเชิง ทางกลยุทธ์และสติปัญญาเป็นกำลังสำคัญในการศึกษาศึกษสงคราม อีกทั้งในตอน

สัจจะสมิงนครอินทร์นี้ยังเป็นตอนที่มิเนื้อหาแฝงไปด้วยคุณธรรมจริยธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต อีกด้วย

ตัวละครที่สะท้อนคุณสมบัติการรักษาสัจจะ ความมีคุณธรรม จริยธรรม คือ ตัวละครที่มีชื่อว่า สมิงนครอินทร์ ซึ่งปรากฏบทบาทในการแสดง ละครพันทางเรื่องราชาธิราช ตอนสัจจะสมิงนครอินทร์ ตัวละครสมิงนครอินทร์นั้น ถือได้ว่าเป็นตัวละครเอกที่มีบทบาทสำคัญในเรื่องราชาธิราช อีกทั้งยังถือเป็น ตัวละครที่มีภูมิความรู้ ความสามารถ มีฝีมือในการทำศึกสงคราม ซึ่งมีความแตกต่าง ไปจากตัวละครเหล่าทหารนักรบอื่น ๆ ที่ใช้ทั้งเล่ห์กลอุบายต่าง ๆ ในการสู้รบ เพื่อให้ได้มาซึ่งชัยชนะ แต่สำหรับสมิงนครอินทร์นั้นถือเป็นนักรบที่คงไว้ ซึ่งคุณธรรมและความถูกต้อง อาทิ มีอุดมการณ์ในด้านความยึดมั่นในเกียรติยศ และศักดิ์ศรีของทหาร ไม่รับสินบนจากศัตรู เป็นต้น

กล่าวคือ นอกจากจะเป็นตัวละครทหารนักรบที่เก่งกล้าสามารถ มีความกล้าหาญ มีชั้นเชิงในการสู้รบทำศึกสงครามแล้ว ยังถือเป็นตัวละคร ที่มีอุดมการณ์ตลอดจนแนวความคิด ด้านคตินิยมเรื่องความจงรักภักดี มีความเป็นชายชาติทหาร อีกทั้งมีความซื่อสัตย์ต่อประเทศชาติและสถาบัน พระมหากษัตริย์ ที่สอดแทรกผ่านอุปนิสัย ความคิด ผ่านตัวละครในบทบาท สมิงนครอินทร์อีกด้วย ซึ่งอุดมการณ์รวมถึงคุณสมบัติและสัจจะวาจา ของสมิงนครอินทร์นี้ยังมีความสอดคล้องกับคำถวายสัตย์ปฏิญาณตน ต่อธงชัยเฉลิมพลของเหล่าข้าราชการทหาร

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาลักษณะนิสัยของสมิงนครอินทร์ ในบทละครพันทางเรื่องราชาธิราช ซึ่งถือเป็นตัวละครที่มีอุดมการณ์ในด้าน ความยึดมั่นในเกียรติยศและศักดิ์ศรีของทหาร มีความจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ และจุดเด่นสำคัญ คือ เป็นผู้รักษาสัจจะรักษาวาจาสัตย์ ซึ่งอาชีพทหารนั้นก็มีการใช้หลักคุณธรรม จริยธรรม เป็นแนวทางปฏิบัติในการดำเนินชีวิต ไม่ถึงเล่ห์ที่จะทำในสิ่งที่ถูกต้อง และคอยหมั่นปลูกฝังจิตสำนึกในการประพฤติ ให้ถูกจริยธรรมอย่างสม่ำเสมอ ศานิต สร้างสมวงษ์ (2556, น. 120) ซึ่งทหาร

ถือเป็นกลุ่มอาชีพที่ทำหน้าที่ปกป้องและรักษาประเทศชาติให้มีความสงบร่มเย็น เป็นสถาบันที่เป็นกำลังสำคัญเหมือนตั้งความมั่นคงของชาติ หรือที่ได้รับการยอมรับ ศรัทธาจากสังคมว่า ทหารคือวีรของชาติ ทหารจึงได้รับการยกย่องว่าเป็นอาชีพ ที่มีเกียรติสูง มีคุณธรรม เสียสละ กล้าหาญ ควรค่าแก่การสรรเสริญนับถือ ศรัทธา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาลักษณะนิสัยของสมิงนครอินทร์ ในบทละครพันทาง เรื่องราชาธิราช
2. วิเคราะห์เปรียบเทียบลักษณะนิสัยของสมิงนครอินทร์ที่สอดคล้อง กับคำสัพยปฎิญาณตนของทหารอาชีพ

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลศึกษาค้นคว้า จากแหล่งข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้องจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูล จากการรวบรวมและวิเคราะห์ เช่น หนังสือ เอกสารงานวิจัย รายงานวิจัย เอกสารเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของหน่วยงาน/องค์กร วิธีการสัมภาษณ์ สื่อออนไลน์ วิกิพีเดีย เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นระบบเพื่อให้งานวิจัย ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. วางแผนการทำวิจัยโดยกำหนดหัวข้อในการศึกษา
2. ค้นคว้าข้อมูลจากหนังสือ และเอกสารที่เกี่ยวข้องจากแหล่งต่าง ๆ
 - 1) ห้องสมุดคณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 - 2) สำนักงานวิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 - 3) ศูนย์รักษาศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม
 - 4) หอสมุดแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ได้มาซึ่งเอกสารที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1) สุนิบัตรละครคอนพันทาง เรื่อง ราชธาธิราช ชุด คีทพระเจ้าฝรังมั่งซ้อง ตอน สัจจะสมิงนครอินทร์

2) ราชธาธิราช

3) พิธีกระทำสัตย์ปฏิญาณต่อธงชัยเฉลิมพล

4) จริยธรรมในวิชาชีพทหาร

5) ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน

3. คีทษาจากการสัมภาษณ์

1) สัมภาษณ์อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านวิชาการแบบไม่มีโครงสร้างในประเด็นลักษณะนิสัยและคุณธรรมของตัวละครสมิงนครอินทร์ โดยอาศัยเกณฑ์การคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านวิชาการ คือ ผู้ที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญด้านนาฏกรรมไทย มีประสบการณ์ทางด้านการศึกษาและเกี่ยวข้องกับงานนาฏศิลป์ไทย ทั้งทฤษฎีและทักษะปฏิบัติ

1.1) อาจารย์ ดร. ไพโรจน์ ทองคำสุก

ราชบัณฑิต สาขานาฏกรรมไทย ราชบัณฑิตยสภา

2) สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทางด้านนาฏศิลป์ไทย บุคคลผู้มีประสบการณ์ทางการแสดงและการสอนในสถาบันการศึกษาและหน่วยงานต่าง ๆ

2.1) รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภชัย จันท์สุวรรณ

ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (นาฏศิลป์)

3) สัมภาษณ์ข้าราชการทหาร ผู้มีประสบการณ์การทำงานในหน่วยงานกองทัพไทย

3.1) พันเอกพิเศษ พิสัย สมบัติเปี่ยม

อดีตหัวหน้ากรรมวิธีข้อมูล ศูนย์อำนวยการประสานงานด้านข่าวกรองสำนักนโยบายและแผน กระทรวงกลาโหม

3.2) จำลึบตรีสิริภพ สรประเสริฐ

นายสิบลั้งเครื่องมือ กองร้อยทหารช่างสนาม
กระทรวงกลาโหม

4. ศึกษาจากการสังเกตการณ์และฝึกปฏิบัติจริง

รับการถ่ายทออดกระบวนท่ารำจาก รองศาสตราจารย์ ดร. ศุภชัย จันทรสุวรรณ ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (นาฏศิลป์) ผู้เคยรับบทแสดงเป็นสมิงนครอินทร์ เพื่อประกอบการศึกษาตัวบทว่าผู้วิจัย วิเคราะห์และตีความลักษณะนิสัยสมิงนครอินทร์จากตัวบทว่าสอดคล้อง ตรงกันกับการตีความและการทำความเข้าใจของผู้รับบทบาทสมิงนครอินทร์ หรือไม่ อีกทั้งเพื่อให้ทราบถึงการทำความเข้าใจในตัวละครของผู้แสดง และเข้าถึงอารมณ์ความรู้สึกของตัวละครที่ตนเองได้สวมบทบาท โดยผู้แสดง จะต้องทำการศึกษาจากตัวบทละครก่อนเพื่อให้เข้าใจในลักษณะนิสัย รวมถึงอารมณ์ของตัวละครสมิงนครอินทร์เพื่อที่จะสามารถถ่ายทอแสดง คุณธรรมความเป็นชายชาติทหารจากตัวบทมาสู่การแสดงบนเวทีออกมา ได้อย่างมีประสิทธิภาพสมบทบาท

5. ศึกษาจากการสังเกตการณ์ชมวีดิทัศน์การแสดงละครพันทาง เรื่องราชาธิราช ตอนสังจะสมิงนครอินทร์ เพื่อประกอบการศึกษาตัวบท ซึ่งการแสดงถือเป็นศิลปะของการสื่อสารและการแสดงจะยิ่งถ่ายทอ สื่อสารคุณธรรมความเป็นชายชาติทหารของสมิงนครอินทร์ออกมาให้ปรากฏภาพ เป็นรูปธรรมได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ทั้งทำให้ผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์และตีความ ลักษณะนิสัยสมิงนครอินทร์โดยเห็นภาพตามตัวบทได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

6. ศึกษาจากการสังเกตการณ์ชมวีดิทัศน์พิธีถวายสัตย์ปฏิญาณตน และสวนสนามของทหารรักษาพระองค์ เพื่อใช้ประกอบการตรวจสอบคำสัตย์ ปฏิญาณตนในพิธีถวายสัตย์ปฏิญาณตนว่ามีเนื้อหาคำสัตย์ปฏิญาณครบถ้วน สมบูรณ์สอดคล้องกับเอกสารอ้างอิงหรือไม่

7. นำข้อมูลมาเรียบเรียง วิเคราะห์ และสรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัย

ลิขิต ธีรเวคิน (2551, ออนไลน์) ได้ให้ความหมายของคำสัตย์ปฏิญาณไว้ว่า คำสัตย์ปฏิญาณเป็นเหมือนตั้งคำมั่นสัญญาที่ผู้กล่าวคำปฏิญาณประกาศให้ทราบว่าจะมีจุดยืนอย่างไรในประเด็นเรื่องที่ปฏิญาณนั้น ความหมายที่แท้จริงของคำปฏิญาณ คือ การให้คำมั่นสัญญาอันศักดิ์สิทธิ์ และจริงใจว่าจะปฏิบัติตามคำปฏิญาณอย่างเคร่งครัด ในแง่หนึ่งคำปฏิญาณคือคำสัญญาที่ให้ไว้เพื่อการแสดงความซื่อสัตย์สุจริตและความจงรักภักดี ในการที่จะปฏิบัติตามหน้าที่ในฐานะที่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งอันสำคัญ ขณะเดียวกันคำปฏิญาณนั้นก็เป็นการให้คำสัญญากับตนเองว่า จะธำรงไว้ซึ่งความศักดิ์สิทธิ์แห่งคำปฏิญาณทุกคำพูด คำปฏิญาณจึงไม่ใช่ของที่ทำกันโดยไร้ความหมาย ซึ่งการปฏิบัติดังกล่าวนี้มีมาตั้งแต่สมัยโบราณ เช่น คำปฏิญาณในพิธีถือน้ำพิพัฒน์สัตยาของไทย เป็นต้น

ประเทศไทยในปัจจุบันนี้ ก็มีอาชีพที่จะต้องให้คำสัตย์ปฏิญาณก่อนการรับตำแหน่ง อาทิ อาชีพข้าราชการพลเรือนและเจ้าหน้าที่รัฐ ข้าราชการการเมือง ข้าราชการตำรวจ ข้าราชการทหาร ซึ่งผู้วิจัยจะขอเสนอคำสัตย์ปฏิญาณต่อธงชัยเฉลิมพลของทหารอาชีพ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

พิธีกระทำสัตย์ปฏิญาณต่อธงชัยเฉลิมพล หรือที่เรียกกันทั่วไปว่าพิธีสาบานธง หรือพิธีสาบานตนนั้น เป็นพิธีที่มีความสำคัญยิ่งประการหนึ่งของวงการทหารไทย และเป็นประเพณีที่ทหารสืบทอดต่อมาช้านาน โดยผู้ที่เข้ามาเป็นทหารใหม่ ๆ ทุกคนและทุกชั้นยศ จะต้องกระทำพิธีนี้โดยไม่มีข้อยกเว้น เพราะถือเป็นการให้คำมั่นสัญญาแก่สิ่งศักดิ์สิทธิ์และธงชัยของตนว่า จะรักษาและปฏิบัติหน้าที่ของทหารอย่างซื่อสัตย์สุจริตตลอดไป ซึ่งพิธีกระทำสัตย์ปฏิญาณต่อธงชัยเฉลิมพลของทหารนี้ มีการจัดทำขึ้นทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคที่มีหน่วยทหารตั้งอยู่เป็นประจำ

ส่วนภูมิภาคก็ยึดเอาแบบที่ทำในสวนกลางเป็นหลักปฏิบัติ (กองทัพบก กรมยุทธศึกษาทหารบก กองอนุศาสนาจารย์, 2543, น. 219)

คำสัตย์ปฏิญาณตนต่อธงเฉลิมชัยพล ดังนี้ สุปรีชา กมลสาสน์ (2543, ออนไลน์)

- ข้าพเจ้า จักยอมตายเพื่ออิสรภาพและความสงบสุขของชาติ
- ข้าพเจ้า จักอยู่ในศีลธรรมอันดีของศาสนา
- ข้าพเจ้า จักเทิดทูนและรักษาไว้ซึ่งพระบรมเดชานุภาพแห่งพระมหากษัตริย์เจ้า
 - ข้าพเจ้า จักรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นองค์พระประมุข
 - ข้าพเจ้า จักเชื่อถือผู้บังคับบัญชาและปฏิบัติตามคำสั่งโดยเคร่งครัด ทั้งจักปกครองผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยความยุติธรรม
 - ข้าพเจ้า จักไม่แพร่งพรายความลับของทางราชการทหารเป็นอันขาดอีกทั้งยังมีคำปฏิญาณตนของข้าราชการทหาร นพอ. ดังนี้
 - ข้าพเจ้า จักเป็นคนดี ขยัน ซื่อสัตย์และอดทน
 - ข้าพเจ้า จักรักในศักดิ์ศรีของลูกผู้หญิง
 - ข้าพเจ้า จักตั้งใจพากเพียรศึกษา และยึดมั่นในระเบียบวินัยของทหาร
 - ข้าพเจ้า จักยึดมั่นในจริยธรรมวิชาชีพ
 - ข้าพเจ้า จักให้ความร่วมมือทุกวิถีทางเพื่อสืบทอดเจตนารมณ์ของท่านผู้ก่อตั้งกำเนิดสถาบัน และคงไว้ซึ่งศักดิ์ศรี เกียรติภูมิของสถาบันนี้เสมอด้วยชีวิต
 - ข้าพเจ้า จักบำเพ็ญแต่คุณงามความดี มีความซื่อสัตย์สุจริต รับผิดชอบต่อหน้าที่ มีเมตตากรุณาต่อผู้เจ็บป่วย โดยไม่เลือกชั้นวรรณะเพศและวัย
 - ข้าพเจ้า จะรักษาไว้ซึ่งสัจจะแห่งคำปฏิญาณนี้เสมอด้วยชีวิต

ในกรณีการแสดงละครพันทาง เรื่องราชาธิราช ตอนสังจะสมิงนครอินทร์ นั้น ก็ได้มีการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม และความซื่อสัตย์สุจริต ผ่านบทบาทการแสดงของตัวละครสมิงนครอินทร์ โดยสมิงนครอินทร์ได้ให้คำสัตย์ปฏิญาณ ซึ่งปรากฏในตอนที่สมิงนครอินทร์ได้รับพระราชทานปูนบำเหน็จรางวัลแต่งตั้งจากมะสะลุมได้รับพระราชทานยศเป็น “สมิงนครอินทร์” ในกรณีนั้น สมิงนครอินทร์นั้น ก็ได้ให้คำสัตย์ปฏิญาณว่าจะจงรักภักดีต่อพระเจ้าราชาธิราช แค่เพียงพระองค์เดียว สมิงนครอินทร์จัดได้ว่าเป็นทหารเอกอาสาราชการงานสงครามในพระเจ้าราชาธิราชด้วยความซื่อสัตย์และจงรักภักดีมาโดยตลอด มีความสามารถ ทั้งมีฝีมือและสติปัญญาปฏิญาณไหวพริบเป็นเลิศ ซึ่งถือเป็นกำลังสำคัญของพระเจ้าราชาธิราชในการสู้รบทำศึกสงครามกับพม่ามาโดยตลอด จากการศึกษาและวิเคราะห์บทละครเรื่องราชาธิราช ตอนสังจะสมิงนครอินทร์ ผู้วิจัยพบว่าตัวละครสมิงนครอินทร์นั้นมีลักษณะนิสัยของทหารอาชีพ ดังต่อไปนี้

1. มีความกล้าหาญชาญฉลาดและมีปฏิญาณไหวพริบดี

สมิงนครอินทร์เป็นตัวละครที่มีความกล้าหาญฉลาดหลักแหลม และมีปฏิญาณไหวพริบดีมีการวางกลยุทธ์ล่อวงฝ่ายศัตรูให้หลงกลจนเสียที่แก่ตน และสามารถเอาชนะศัตรูด้วยกลยุทธ์ที่ตนคิดไว้ได้อยู่เสมอ เช่น ในเหตุการณ์ทำสงครามกับมะกราน และมีมั่งหานธา โดยมีรายละเอียดดังนี้

- ตอนศึกมะกราน ในตอนที่สมิงนครอินทร์ยังเป็นมะสะลุม ตอนหนึ่งจากหนังสือราชาธิราช ของเจ้าพระยาพระคลัง (หน) ความว่า “สมเด็จพระเจ้าราชาธิราชเสด็จประทับอยู่บนเชิงเทิน ทอดพระเนตรออกไปเห็นมะกรานซึ่งข้างอยู่ ก็ทรงกริ้วจึงตรัสว่า อ้ายมะกรานนี้มันองอาจนักทำไฉนเราจะได้ศิระษะมัน เมื่อได้ยินดังนั้นมะสะลุมก็หยิบได้ชะลอมใบหนึ่งแล้วเอาหม้อข้าวใส่ลงในชะลอม มือหนึ่งถือดาบทำกลยุทธ์วิ่งปลอมร้องออกไปว่า ข้าพเจ้าตัดศิระษะของทหารเอกพระเจ้าราชาธิราชได้คนหนึ่งจะเอามาถวาย ฝ่ายทหารมะกรานไม่ทันพิจารณาคิดว่าทหารพวกตนจึงให้มะสะลุมถือชะลอมเข้าไป

มะกรานไต้ยีนเสียงมะสะลุมร้องตั้งนั้น คิดว่าทหารของตัวไต้ศัรยะมาจริงก็ตีใจ มะกรานชะงอกหน้าลางมาดู มะสะลุมเห็นไต้ทีก์โดดขึ้นพันตัดเอาศัรยะมะกราน แม่ทัพไต้แล้วสลัดหม้อข้าวในชะลอมออกแล้วเอาศัรยะมะกรานใส่ลงในชะลอม แล้ววิ่งออกมาทำอุบายร้องว่า ท่านให้เอาศัรยะข้าศึกไปเสียบเสียและมะสะลุม ก็วิ่งกลับเข้าเมือง เอาศัรยะมะกรานเข้ามาถวายพระเจ้าราชาธิราชแล้วกราบทูล ซึ่งทำกลอุบาย มิให้พวกทหารมะกรานสงสัยไต้ตั้งนั้นทุกประการ” เจ้าพระยา พระคลัง (หน) (2544)

- ตอนทำศึกกับมังมหานรธา ซึ่งสมิงนครอินทร์ไม่ชำนาญ เพลงทวน ชำนาญและถนัดในเพลงดาบ แต่สามารถใช้กลอุบายและวาทศิลป์ ในการพูดโน้มน้าวใจทำทนายมังมหานรธาจนสามารถเอาชนะและฆ่ามังมหานรธาไต้

ตอนหนึ่งจากหนังสือราชาธิราช ของเจ้าพระยาพระคลัง (หน) ความว่า “สมิงนครอินทร์มังมหานรธารบกันด้วยเพลงทวนเป็นหลายสิบเพลง ยังหาแพ้ชนะไม่ สมิงนครอินทร์ไม่สู้ชำนาญเพลงทวนนัก ถนัดแต่เพลงดาบ พอรบกันได้สิ้นเพลงลงถอยม้าห่างออกไป สมิงนครอินทร์จึงแกล้งว่า ท่านนี้ ชำนาญแต่อาวุธยาว อาวุธสั้นเห็นจะไม่ชำนาญ อาวุธสั้นนี้คนฉลาดแล้วก็รบไม่ได้ ท่านก็มีฝีมือเข้มแข็งรบกันด้วยอาวุธสั้นเถิด มังมหานรธาไต้ฟังก็ทิ้งทวนเสีย ชักดาบออกสู้กันเป็นช้านาน มังมหานรธาเสียที่จึงถูกสมิงนครอินทร์ พันด้วยดาบถูกที่สำคัญตกม้าตาย” เจ้าพระยาพระคลัง (หน) (2544)

จากการศึกษา ผู้วิจัยพบว่า สมิงนครอินทร์นั้นมีความองอาจ กล้าหาญ เข้มแข็ง มีจิตใจเด็ดเดี่ยวไม่เกรงกลัวต่อศัตรูในการทำศึกสงคราม ทั้งยังมีความชาญฉลาดมีปฏิภาณไหวพริบดีเยี่ยม มีวาทศิลป์ในการพูดโน้มน้าวใจ มีการออกกลอุบายวางแผนล่อลวงฝ่ายศัตรูให้หลงกลจนเสียทีแก่ตน จนสามารถเอาชนะศัตรูด้วยกลอุบายที่ตนคิดไว้ได้อยู่เสมอ

2. รักเดียวใจเดียว

จากพฤติกรรมในเรื่องจะเห็นได้ชัดเจนว่าสมิงนครอินทร์นั้นมีความซื่อสัตย์ รักเดียวใจเดียวต่อนางเกษรา นางในที่ได้รับพระราชทานจากพระเจ้าราชาธิราชให้มาเป็นภริยาและคอยปรนนิบัติดูแลสมิงนครอินทร์แม้ในการทำศึกสงครามต่าง ๆ สมิงนครอินทร์จะมีโอกาสได้พบเจอกับบาทบริจาริกาหรือนางสนมคนใดก็ตามแต่สมิงนครอินทร์นั้นมีจิตใจที่แน่วแน่มิมีความรักที่มั่นคงต่อนางเกษรา ไม่มีพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องพาราสี พัวพันหรือยกย่องผู้หญิงคนอื่นใด สมิงนครอินทร์มีความรักที่มั่นคงและไม่เคยมีใจคิดออกห่างจากนางเกษรา ดังคำมั่นสัญญาที่ได้ให้ไว้กับนางเกษราดังบทประพันธ์ที่ว่า

แสนสวาท	บุพเพผลดลवासนาพี
พระเจ้ากรุงหงษาโปรดปรานี	ประทานที่สมสู่เป็นคู่ครอง
จะขอฝากชีวกว่าจะวาย	ไม่แหงนหน้าจากนางให้หมอง
สารพัดสมบัติและเงินทอง	ขอมอบน้องสารพันมั่นสัญญา
โฉมเฉลา	พี่รักเจ้ามั่นคงอย่าสงสัย
ถึงสูญสิ้นดินฟ้าสุราลัย	พี่ก็ไม่ลืมน้องของประทาน
ว่าพาลทางซัดสนิทแนบ	ประคองแอบกรอกอดสอดประสาน
ต่างระรื่นชื่นฉ่ำแสนสำราญ	เบิกบานชมชิดแนบนิทรานา

กรมศิลปากร (2523, น. 16-17)

จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่าลักษณะนิสัยรักเดียวใจเดียวนี้สอดคล้องกับคำสัตย์ปฏิญาณของทหารอาชีพที่ว่า ข้าพเจ้าจงรักในศักดิ์ศรีของลูกผู้หญิง

3. รับผิดชอบในการกระทำของตนเองและมีคุณธรรมซื่อสัตย์รักษาไว้ซึ่งพระเกียรติยศของนายตนเอง

จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่าสมิงนครอินทร์เป็นผู้รับผิดชอบและยอมรับในการกระทำของตนเองครั้งเมื่อเหตุการณ์กระทำสัตย์ พระเจ้าราชาธิราชทรงคิดกลอุบายตัดศึกพม่าโดยการลักลอบซ่อนอาวุธไว้ใต้พื้น

เพื่อฆ่าทหารพม่าขณะทำสัตย์ต่อกัน แต่สมิงนครอินทร์ก็ไตร่ตรองอย่างถี่ถ้วนถึงผลดีและผลเสียที่จะได้รับซึ่งเกรงว่าจะเป็นการเสียพระเกียรติยศของพระเจ้าราชาธิราช ไม่อยากให้ใครติฉินนินทานายตนเองและเพื่อเป็นการรักษาไว้ซึ่งพระบรมเดชานุภาพแห่งพระมหากษัตริย์จึงได้บอกอุบายให้พม่าลวงรู้จนสามารถหลบหนีไปได้ เมื่อพระเจ้าราชาธิราชทรงทราบเรื่องก็ทหารพม่าหนีไปได้ก็ทรงพิโรธแต่สมิงนครอินทร์นั้นก็ขออน้อมรับพระราชอาญาจากการกระทำของตน ดังบทประพันธ์ที่ว่า

บัดนั้น	นครอินทร์ทูลองค์พระทรงศักดิ์
ข้ามิได้ทุจริตคิดเยี่ยงยัก	มุ่งสมครรักใคร่กับไพร่
ซึ่งฝืนราชอาญาฝ่าพระบาท	ยอมถวายชีวาตมขาดเกศี
เป็นสุดแสนอายุใจเห็นไม่ดี	เหมือนเช่นใจสตรีรำคิมว
ทหารในหงสาก็กว่าหมื่น	ล้วนแต่พื้นดีมีไชชั่ว
เอาชนะยอมได้ไม่ต้องกลัว	ตัวต่อตัวสู้ได้เร็นินทา

กรมศิลปากร (2523, น. 22)

ซึ่งลักษณะนิสัยรับผิดชอบในการกระทำของตนและมีคุณธรรมซื่อสัตย์รักษาไว้ซึ่งพระเกียรติยศของนายตนเองนี้สอดคล้องกับคำสัตย์ปฏิญาณที่ว่า ข้าพเจ้าจักเทิดทูนและรักษาไว้ซึ่งพระบรมเดชานุภาพแห่งพระมหากษัตริย์เจ้า

4. มีอุดมการณ์ในด้านความยึดมั่นในเกียรติยศและศักดิ์ศรีของทหาร

จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่าสมิงนครอินทร์เป็นนายทหารผู้มีคุณธรรมและจริยธรรม เห็นได้จากครั้งเมื่ออาสาขอแก้ตัวโดยการลอบเข้าไปยังห้องบรรทมของพระเจ้าฝรั่งมังฆ้องเพื่อลอบปลงพระชนม์ สมิงนครอินทร์มีโอกาสดปลงพระชนม์ได้แต่กลับไม่ทำ คงหยิบมาแต่พระแสงและพานพระศรีข้างที่บรรทม และได้ตัดศีรษะนางสนมและจักกายวังมาถวายพระเจ้าราชาธิราชเพื่อเป็นการแก้ตัวแทน การที่สมิงนครอินทร์เลือกที่จะกระทำเช่นนี้เนื่องด้วยเห็นว่าตนเป็นเพียงข้าทหารอันต่ำต้อยไม่สมควรที่จะบังอาจฆ่าพระมหากษัตริย์

อีกทั้งไม่กล้าฉวยโอกาสหรือทำร้ายคนที่ไร้ทางสู้ คนที่นอนหลับไม่รู้ตัว ซึ่งชายชาติทหารที่ดีจะไม่กระทำกัน อีกทั้งอาจจะนำพาความเสื่อมเสียเกียรติ มาสู่ตนและเจ้านายของตนเองได้ ซึ่งการกระทำที่สุจริตนี้เป็นสิ่งสะท้อน ให้เห็นถึงความซื่อสัตย์ซึ่งถือเป็นสิ่งที่ทหารที่ดีควรมีและพึงกระทำ โดยบทประพันธ์ ที่แสดงถึงอุดมการณ์ในด้านความยึดมั่นในเกียรติยศและศักดิ์ศรีของทหาร มีดังนี้

ถึงฉากแพรแลพับสลับทอง
เข้ายื่นจ้องมองดูพระภูมิ
แต่ตัวกูเพียงทหารอันต่ำชาติ
เห็นเกินศักดิ์พักตราน่าละอาย

ประทีปส่องแจ่มจัดจรัสศรี
เจ้าพม่าครานี้ถึงที่ตาย
จะพิฆาตกษัตริณ่าใจหาย
กษัตริย์ชายฆ่าคนหลับอประมาณ
กรมศิลปากร (2523, น. 25)

ขอเดชะพระองค์ดำรงชัย
ข้าไม่คิดประหารผลาญชีวิต
ถ้าแม้คิดพิฆาตบาทยุคล
วันลอบไปในที่บรรทมใน
จนได้มาเฝ้าองค์พระทรงยศ
พระอย่าทรงกัณฑ์ให้รำคิ
อันพระองค์ทรงเดชเศษประชา
แม้ไพร่พลพลาการจะรอนราญ

ผู้จอมไทธิราขรังสรรค์
พระโปรดอย่าหวาดหวั่นพริ้นพระทัย
อันพระชนม์จะคงอย่าสงสัย
หรือจะไว้ชนมาฝ่าธุลี
ไม่คิดคดต่อเบื้องบพทรี
ข้านี้สุจริตนิจกาล
ไม่สมควรแก่ข้าผู้ทหาร
จะประหารเหยียบย่ำให้ทำลาย
กรมศิลปากร (2523, น. 29)

ซึ่งลักษณะนิสัยมีอุดมการณ์ในด้านความยึดมั่นในเกียรติยศ และศักดิ์ศรีของทหารนี้สอดคล้องกับคำสัตย์ปฏิญาณที่ว่า ข้าพเจ้าจักจักยึดมั่น ในจริยธรรมวิชาชีพ

5. วางตัวดี

เห็นได้จากเหตุการณ์ในตอนที่พระเจ้าฝรั่งมังฆ้องของคูตัวสมิงนครอินทร์ ขณะนั้นพระเจ้าฝรั่งมังฆ้องประทับพระราชอาสน์อยู่ท่ามกลางแม่ทัพนายกองฝ่ายพม่า ทหารพม่านำสมิงนครอินทร์มาเข้าเฝ้า สมิงนครอินทร์ก็มีกิริยามารยาทที่สุภาพเรียบร้อยแสดงถึงความเคารพพระเจ้าฝรั่งมังฆ้อง รู้จักกาลเทศะ ปฏิบัติตนกับบุคคลอื่นโดยไม่ให้เกิดความขุ่นเคือง มีความถูกต้องเหมาะสมแก่กาลเวลาและสถานที่ อีกทั้งยังมีลักษณะท่าทางหรือการวางตัวที่สง่างามจนสามารถสร้างความประทับใจให้แก่พระเจ้าฝรั่งมังฆ้อง ทั้งในลักษณะท่าทางและความประพฤติก็มีความสง่าผ่าเผยสมเป็นชายชาติทหาร มีลักษณะสัถย์ชื่อ วางตัวได้ดีได้ทั้งในการปฏิบัติตนและอารมณ์ ดังบทประพันธ์ที่ว่า

ครั้นถึงนายพม่าพาเข้าเฝ้า	ก้มเกล้าน้อมประนมบังคมไหว้
ฝ่ายสมิงนครอินทร์ไม่หมิ่นใจ	เข้านั่งในระหว่างกลางโยธา
เมื่อนั้น	พระเจ้ามณเฑียรทองนาถา
เห็นนครอินทร์นั้นมาวันทา	เรียกให้นั่งเสนอนหน้าเข้ามาชิด
แล้วชายเนตรที่ศนามารยาท	เห็นองอาจอิสสระงามจริต
ดูน่าชมสมชื่อเรื่องลือฤทธิ์	ทั้งน้ำจิตฝีมือชื่อสัถย์งาม

กรมศิลปากร (2523, น. 27)

6. มีจิตใจห้าวหาญใจสู้ไม่กลัวตาย

จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่าสมิงนครอินทร์เป็นนายทหารผู้มีจิตใจห้าวหาญใจสู้ไม่กลัวตาย เห็นได้จากเหตุการณ์ในตอนที่พระเจ้าฝรั่งมังฆ้องของคูตัวสมิงนครอินทร์ แม้พระเจ้าฝรั่งมังฆ้องจะแก่งข้างฆ่าเอาชีวิตของตนแต่สมิงนครอินทร์นั้นก็สามารถควบคุมอารมณ์ตนเองตอบโต้กลับไปด้วยวาจาที่ห้าวหาญ ใจสู้ไม่กลัวความตาย แม้ตนเองจะตกอยู่ในภยันตรายในวงล้อมท่ามกลางแม่ทัพนายกองฝ่ายพม่าแต่ก็ไม่หวั่นเกรงต่อภยันตรายหรือแสดงความวิตกให้ผู้ใดเห็น ดังบทประพันธ์ที่ว่า

พระเจ้าฝรั่งมังฆ้อง: คิดพลางทางมีสิ่งหนาท
 นี้แน่เจ้านครอินทร์หมิ่นสงคราม
 เหมือนช้างใหญ่ไ้รง้าเข้ามาปปลอม
 จะจับเป็นเข่นฆ่าชีวาวย
 ตรีสประภาสแกล้งชู่กระทุ้ถาม
 ชุ่มช่าไม่สำนึกู้สึกกาย
 ในฝูงล้อมสิงหราน่าใจหาย
 เจ้าอย่าหมายจะได้พื้นคินกลั้บรัง

สมิงนครอินทร์: บัดนั้น
 ไม่หวั่นไหวทูลความตามสัจจัง
 ธรรมดาอำมาตย์ชาติทหาร
 ย่อมเจนทีหนี่ไ้หลายกระบวน
 แม้อาสาล่าพังยังไม่หย่อน
 มิให้ใครเห็นลายร้ายเจ้าคะ
 เหมือนรับสั่งบังอาจประมาทเสื่อ
 แม้นไม่ถือสัตยาจะอาธรรม์
 นครอินทร์ยินถ้อยที่รับสั่ง
 ซึ่งทรงตั้งพระกระทุ้ชู่ก็ควร
 เหมือนช้างสารระวังตัวอยู่ทั่วถ้วน
 ไม่แปรปรวนเป็องประชาชู้ชาติไชยะ
 เหมือนเสื่อช่อนเล็ร้ายหายเกะกะ
 ที่มีพระบัญชาจะฆ่าฟัน
 คิดว่าเนื่อกระนั้นลิตีหม่อมฉัน
 ผลาญชีวันพระองค์คงวอดวาย

กรมศิลปากร (2523, น. 28)

7. มีความรอบคอบ ไม่ประมาท ระมัดระวังตัว

เหตุการณ์ที่แสดงถึงความรอบคอบ ไม่ประมาท และระมัดระวังตัว
 ของสมิงนครอินทร์ คือ เมื่อครั้งที่พระเจ้าฝรั่งมังฆ้องขอดูตัว สมิงนครอินทร์
 ก็มีการเตรียมการอย่างรอบคอบ ไม่ประมาท ไม่ไว้ใจผู้ใดง่าย ๆ และระมัดระวังตัว
 อยู่เสมอ ดังความว่า “แต่ตัวเราเปรียบดังอสรพิษ จำจะช่อนรักษาเขี้ยว
 ของตัวไปด้วย คิดแล้วจึงให้ช่างเอาเสื่ออย่างดีสองตัว มาแหวะริมไหลข้างหน้า
 ทั้งซ้ายขวาตาดสอดดาบลงได้ แล้วใส่เสื่อช่อนเข้าทั้งสองตัวเป็นสี่ชั้น
 เอาดาบสอดลงตามแผลเสื่อที่แหวะไว้นั้น จึงเอาผ้าขมพูขลิบทองโพกศีรษะ
 ไว้ชายผ้าให้ยาวปกไหลทั้งสองข้างมิดแผล แล้วลองก้มกราบดูเห็นแนบเนียนดี
 มิได้ขัดขวาง จึงถอดเสื่อออกให้ช่างเย็บตรึงฝักดาบกับเสื่อเข้าไว้ให้มั่นคง”
 เจ้าพระยาพระคลัง (หน) (2544, น. 276)

8. มีความจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์

จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่าสมิงนครอินทร์เป็นผู้ยึดมั่น สำนึกคุณดูแลรักษาและเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ เห็นได้จากตอนที่สมิงนครอินทร์ยังคงเป็นมะสะลุม แล้วได้ทำความดีความชอบ ครั่งวิ่งไปตัดศิระมะกระรานมาถวายพระเจ้าราชาธิราช พระเจ้าราชาธิราชจึงได้พระราชทานปูนบำเหน็จรางวัล และแต่งตั้งมะสะลุมเป็นเจ้าสมิงนครอินทร์ ปกครองเมืองตึกคล้า เมื่อสมิงนครอินทร์ได้รับพระราชทานพระราชสาส์นการแต่งตั้งให้เป็นสมิงนครอินทร์ ตนก็พร้อมตั้งใจถวายชีวิตและจิตวิญญาณของตนในการรับใช้พระเจ้าราชาธิราชแค่เพียงพระองค์เดียว ซึ่งมีบทกลอนที่แสดงออกถึงความจงรักภักดีของสมิงนครอินทร์ตอนที่ได้รับพระราชทานพระราชสาส์นและได้มีการถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระเจ้าราชาธิราช ดังบทประพันธ์ที่ว่า

จึงผินพักตร์หันตรงไปหงษา	ไ้อ้ผ่านฟ้าจอมชีวิตอดิศร
ข้าพเจ้าน้อมกายถวายพระพร	ขอถวายกายกรและชีวิต
ขอเป็นข้าทูลละอองรองพระบาท	กว่าชีวาตม์สูญลับดับจิต
จะจงรักเทิดทูนพระบุญฤทธิ	สุจริตซื่อสัตย์เป็นอัครา

กรมศิลปากร (2523, น. 16)

ซึ่งลักษณะนิสัยเป็นผู้มีความจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ สอดคล้องกับคำสัตย์ปฏิญาณของทหารอาชีพที่ว่า ข้าพเจ้าจักยอมตายเพื่ออิสรภาพและความสงบสุขของชาติ

9. เป็นผู้รักษาสัจจะ รักษาวาจาสัตย์

เห็นได้ชัดจากฉากสุดท้ายของชีวิต ตอนศึกมั่งรายกะยอฉะวา เมื่อตนพลาดท่าถูกจับไปเป็นเชลยศึก แต่ได้ถูกมั่งรายกะยอฉะเจรจากู้ปล่อยกลับมาแสดงท่าทีคิดเมตตาจะไว้ชีวิต อีกทั้งจะชุบเลี้ยงสมิงนครอินทร์เป็นอย่างดี หากสมิงนครอินทร์ยอมเปลี่ยนมาสวามิภักดิ์เข้ากับฝั่งพม่า แต่สมิงนครอินทร์ก็พยายามขัดขืนปฏิเสธข้อเสนอต่าง ๆ ที่มั่งรายกะยอฉะวาได้เสนอทุกวิถีทาง ทั้งยืนหยัดต่อสู้ในสิ่งที่ถูกต้องและสำนึกในหน้าที่ของตนและไม่ยอมรับ

ตำแหน่งหรืออามิสสินจ้างใด ๆ จากฝ่ายศัตรูเป็นอันขาด ซึ่งการกระทำของสมิงนครินทร์แสดงให้เห็นถึงการยึดมั่นอยู่ในหลักศีลธรรมอันดีงาม เป็นผู้รักษาคำพูดในสิ่งที่ตนได้เคยกล่าวไว้ รักษาวาจาสัตย์ รักษาสัจจะ ในครั้งเมื่อตอนที่ตนได้รับพระราชทานพระราชสาสน์แต่งตั้งให้เป็นสมิงนครินทร์ ตนก็พร้อมตั้งใจถวายชีวิตและจิตวิญญาณของตนในการรับใช้พระเจ้าราชาธิราช แต่เพียงพระองค์เดียวจนกว่าจะสิ้นลมหายใจ ซึ่งเห็นได้ชัดเจนตอนที่สมิงนครินทร์ ยืนหยัดขัดขืนปฏิเสธทางเลือกในการไว้ชีวิตจากมังรายกะยอฉะวา และสมิงนครินทร์ เลือกที่จะกลับใจตาย แทนการที่จะต้องเป็นข้าสองเจ้าบ่าวสองนาย ดังบทประพันธ์ที่ว่า

เมื่อนั้น	นครินทร์คิดพลางทางทูลว่า
ข้าขอขอบพระคุณกรุณา	แต่ข้าไม่ขออยู่จะสู้ตาย
สัตฺยชาติชายเปือนบิตผิดสัตฺยญา	ไม่ถื่อสัตย์ขัตติยาอย่าพึงหมาย
จะนบนอบมอบจิตคิดละอาย	เจ้าอุบายบิตผินผิดสัตฺยญา
ขอทงองอาจเป็นชาติชาย	ไม่เสียดายซึ่งจิงจะสังขาร์
ถึงอยู่ด้วยพระองค์คงชีวา	ก็เป็นข้าสองเจ้าไม่เข้าการ
ซึ่งพระทรงการุญยกคุณโทษ	นับว่าโปรดเมตตาข้าทหาร
ขอสนองรองเบื่องบthalmaly	แต่เพียงขานบอกแจ้งแห่งคติ
จะต่อยุทธ์ด้วยองค์เจ้าหงสา	แม้ว่าพระองค์ทรงหัตถ์ถึ
จงอย่าเข้าตรงหน้าในราวี	ดูที่แจ้งจริงค่อยชิงชัย
อันทหารอย่างที่ดีกว่าข้า	แวดล้อมองค์ราชาอย่าสงสัย
ที่เหลื่ออยู่ยังมีดีถมไป	จงทราบใต้บาทาฝ่ายคุณ

กรมศิลปากร (2523, น. 37)

จึงบ้ายพัคตร์มุ่งตรงไปหงสา	ตั้งสัจจว่าไปด้วยใจมั่น
ข้าแต่พระองค์ผู้ทรงธรรม	ข้านั้นเป็นทหารชาติชายูชาย
เคยถวายชีวิตอุทิศตัว	รองบ่าวบาทหงส์จ้านงหมาย
ขอถื่อสัตย์ถื่อตัวไม่กลัวตาย	ขอมีนายหนึ่งเดียวในแผ่นดิน

เมื่อหมดบุญสุญรักสิ้นศักดิ์ศรี	ไม่ขอให้ไพร่ประมาทหมื่น
แม้คมดาบก็มีให้ไ้รำคิน	ข้ามิงนครอินทร์ขอลูลา
แล้วกำหนดดกถล่มมหายใจ	ตั้งหทัยระงับดับสังขาร์
ทันใดขาดสิ้นวิญญูณ์	เพราะรักสัจจาไม่รำคิ

กรมศิลปากร (2523, น. 38-39)

ซึ่งลักษณะนิสัยเป็นผู้รักชาติจะ รักษาอาณาจักรของสมิงนครอินทร์นี้ สอดคล้องกับคำสัตย์ปฏิญาณของทหารอาชีพที่ว่า ข้าพเจ้าจะรักษาไว้ซึ่งสัจจะ แห่งคำปฏิญาณนี้เสมอด้วยชีวิต

จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่าลักษณะนิสัยของตัวละครสมิงนครอินทร์ ที่กล่าวมาข้างต้นนั้น จะพบได้ว่าตัวละครสมิงนครอินทร์มีลักษณะนิสัย ที่มีความสอดคล้องกับคำสัตย์ปฏิญาณตนของทหารอาชีพ สรุปได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ตารางแสดงการเปรียบเทียบลักษณะนิสัยของสมิงนครอินทร์ ที่สอดคล้องกับคำสัตย์ปฏิญาณตนของทหารอาชีพ

ลักษณะนิสัยของสมิงนครอินทร์	คำสัตย์ปฏิญาณตนของทหารอาชีพ
- รักเดียวใจเดียว	- ข้าพเจ้าจงรักในศักดิ์ศรีของลูกผู้หญิง
- รับผิดชอบในการกระทำของตน และมีคุณธรรมซื่อสัตย์รักษาไว้ซึ่งพระเกียรติยศของนายตนเอง	- ข้าพเจ้าจักเทิดทูนและรักษาไว้ซึ่งพระบรมเดชานุภาพแห่งพระมหากษัตริย์เจ้า
- มีอุดมการณ์ในด้านความยึดมั่นในเกียรติยศและศักดิ์ศรีของทหาร	- ข้าพเจ้าจักยึดมั่นในจริยธรรมวิชาชีพ
- เป็นผู้รักชาติสัจจะ รักษาอาณาจักร	- ข้าพเจ้าจะรักษาไว้ซึ่งสัจจะแห่งคำปฏิญาณนี้เสมอด้วยชีวิต
- มีความจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์	- ข้าพเจ้าจักยอมตายเพื่ออิสรภาพและความสงบสุขของชาติ

(ที่มา: ผู้วิจัย)

จากข้อมูลข้างต้นผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า ลักษณะนิสัยของสมิงนครอินทร์นั้น นอกจากจะเป็นนักรบที่มีความชำนาญในการทำศึกสงครามแล้ว สมิงนครอินทร์ ยังถือเป็นตัวละครที่มีอุดมการณ์ในด้านความยึดมั่นในเกียรติยศและศักดิ์ศรีของทหาร ในที่นี้หมายถึง ความเป็นผู้ที่ซื่อสัตย์ และความเป็นผู้ที่มีคุณธรรม ซึ่งผู้ชมจะได้รับบรรณรสและสุนทรียะในการรับชม รวมทั้งได้เห็นลักษณะนิสัยในส่วนที่ให้แง่คิดผ่านการแสดงของตัวละครนี้ ซึ่งจากการศึกษาลักษณะนิสัยทั้งหมดนี้ผู้วิจัยได้ค้นพบจุดเหมือนกันของจรรยาบรรณและคุณธรรมในวิชาชีพทหารผ่านลักษณะนิสัยของตัวละครสมิงนครอินทร์ 5 ประการ ไม่ว่าจะเป็นในด้านรักเดียวใจเดียว รับผิดชอบในการกระทำของตนและมีคุณธรรมซื่อสัตย์รักษาไว้ซึ่งพระเกียรติยศของนายตนเอง มีอุดมการณ์ในด้านความยึดมั่นในเกียรติยศและศักดิ์ศรีของทหาร มีความจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ และจุดเด่นสำคัญ คือ เป็นผู้รักษาสัจจะ รักษาวาจาสัตย์ และถือเป็นสิ่งสำคัญที่นักแสดงผู้ที่จะมาสวมบทบาทสมิงนครอินทร์จะต้องทำการศึกษาให้เข้าใจพื้นฐานบุคลิกลักษณะนิสัยของตัวละครนี้ให้ได้ อย่างถ่องแท้ โดยเฉพาะลักษณะนิสัยที่มีอุดมการณ์ของการเป็นชายชาติทหาร เพื่อให้เข้าถึงอารมณ์และความรู้สึกนึกคิดของตัวละคร โดยสามารถนำข้อมูลที่ผู้วิจัยค้นพบนี้มาประกอบเพื่อใช้ต่อยอดในการแสดงให้ผู้รับบทบาทสมิงนครอินทร์เข้าใจถึงแก่นแท้ของตัวละครจนสามารถทำให้เกิดบรรณรสและสุนทรียะในการแสดง

อภิปรายผลการวิจัย

สังคมไทยในยุคสมัยปัจจุบัน ผู้คนจำนวนไม่น้อยอาจมีความไม่มั่นใจ ไม่เชื่อถือเชื่อมั่นในองค์กรทหารเหมือนยุคสมัยก่อน ศักดิ์ศรีความเป็นทหาร อาจจะถูกลดทอนด้อยค่าลงไปจากการกระทำที่ไม่เหมาะสมของทหารบางกลุ่ม บางนาย เช่น ทหารทุจริตรับส่วยรับสินบท เป็นต้น ซึ่งการนำวรรณกรรม เรื่องราชาธิราชมาเทียบกับคำสัตย์ปฏิญาณตนของทหารอาชีพนี้เพื่อแสดงให้เห็นถึงคุณธรรม จริยธรรม ของการเป็นทหารที่ดีไม่ว่าจะในวรรณกรรม

หรือในชีวิตจริง และไม่ว่าจะเปลี่ยนผ่านยุคสมัยมาเนิ่นนานเพียงใด คุณธรรมจริยธรรมของทหาร รวมถึงคำปฏิญาณตนนั้นยังคงมีความเข้มข้น และเป็นหลักมั่นที่ข้าราชการทหารทุกนายต้องยึดถือปฏิบัติไม่เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา โดยแสดงให้เห็นถึงแนวคิดคำปฏิญาณก็มีความสอดคล้อง คล้ายคลึงกันระหว่างบทละครกับคำสัตย์ปฏิญาณของทหารอาชีพ เสมือนวรรณกรรมเป็นเครื่องย้ำเตือนใจให้ยึดมั่นกระทำตามคำสัตย์ปฏิญาณ ที่ตนเองเคยปฏิญาณไว้ อีกทั้งคำปฏิญาณตนของทหารอาชีพเป็นสิ่งสำคัญ ที่จะทำให้นายทหารทุกยุคสมัยมีความตระหนักในคำปฏิญาณของตนเอง โดยพึงระลึกไม่กระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียต่อตนเอง และองค์กรทหาร ซึ่งมีคุณค่ามีเนื้อหาสาระให้คิดและคิดในมุมมองด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะการเป็นชายชาติทหาร ความซื่อสัตย์สุจริต ความจงรักภักดี การรักษาสัจจะ สิ่งนี้ถือเป็นแนวทางที่ข้าราชการทหารทุกนายควรตระหนัก และยึดถือปฏิบัติตาม ซึ่งคุณธรรมบางประการที่แฝงอยู่ในบทละคร ผ่านลักษณะนิสัยตัวละครสมิงนครินทร์จะถูกถ่ายทอดเล่าเรื่องราวดีใจเอา คุณสมบัติการเป็นทหารที่ดีมาปรับใช้เป็นแนวทางในการเป็นพลเมืองที่ดี ของสังคมและประเทศชาติต่อไปได้อีกด้วย แม้จะเป็นวรรณกรรมแต่ก็ แฝงไปด้วยคุณธรรม จริยธรรม ในการดำเนินชีวิตที่บุคคลทุกกลุ่ม ทูทอาชีพ สามารถนำเอาคุณธรรม จริยธรรมมาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการดำเนิน ชีวิตประจำวันเพื่อให้เกิดความสงบสุขร่มเย็นแก่ครอบครัว ชุมชน สังคม ประเทศชาติ ได้ เช่น การรับผิดชอบต่อการกระทำและคำพูดของตนเอง การรักษาคำพูด ซื่อสัตย์ ยึดมั่นในสิ่งที่ถูกต้อง ไม่คิดทุจริต รักในเกียรติ และศักดิ์ศรีของตนเอง เป็นต้น

จากลักษณะนิสัยทั้งหมด 9 ประการของสมิงนครินทร์ ผู้วิจัยพบว่า มี 5 ประการที่สอดคล้องกับคำสัตย์ปฏิญาณตนของทหารอาชีพ ซึ่งผู้วิจัย สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. สมิงนครอินทร์มีลักษณะนิสัยรักเดียวใจเดียว ซึ่งสอดคล้องกับ คำสัถย์ปฎิญาณของทหารอาชีพรู้ว่า ข้าพเจ้าจงรักในศักดิ์ศรีของลูกผู้หญิง กล่าวคือ สมิงนครอินทร์มีความซื่อสัตย์ รักเดียวใจเดียวต่อนางเกษรา ไม่มีพฤติกรรมที่เกี่ยวพาราสี พัวพันหรือยกย่องผู้หญิงคนอื่นใด

2. สมิงนครอินทร์มีลักษณะนิสัยรับผิดชอบในการกระทำของตน และมีคุณธรรมซื่อสัตย์รักษาไว้ซึ่งพระเกียรติยศของนายตนเอง สอดคล้องกับ คำสัถย์ปฎิญาณที่ว่า ข้าพเจ้าจักเทิดทูนและรักษาไว้ซึ่งพระบรมเดชานุภาพ แห่งพระมหากษัตริย์เจ้า ครั้นพระเจ้าราชาธิราชทรงคิดกลอุบายตัดศึกพม่า สมิงนครอินทร์ได้บอกอุบายลักลอบซ่อนอาวุธขณะทำสัถย์ต่อกันให้พม่าลวงรู้ ด้วยเกรงว่าจะเป็นการเสียพระเกียรติยศ ไม่อยากให้ใครติฉินนินทานายตนเอง และเพื่อเป็นการรักษาไว้ซึ่งพระบรมเดชานุภาพแห่งพระเจ้าราชาธิราช

ซึ่งผลการวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับระเบียบกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยประมวลจรรยาธรรม คือ พิทักษ์ รักษา ปกป้องสถาบันพระมหากษัตริย์ และเชิดชูรักษาไว้ ซึ่งพระบรมเดชานุภาพแห่งพระมหากษัตริย์เจ้า สภากลาโหม (2564, ออนไลน์) อีกด้วย

3. สมิงนครอินทร์มีลักษณะนิสัยมีอุดมการณ์ในด้านความยึดมั่น ในเกียรติยศและศักดิ์ศรีของทหารนี้ สอดคล้องกับคำสัถย์ปฎิญาณที่ว่า ข้าพเจ้าจักยึดมั่นในจรรยาธรรมวิชาชีพ กล่าวคือ ครั้นลอบเข้าไปยังห้องบรรทม ของพระเจ้าฝรั่งมังฆ้อง สมิงนครอินทร์มีโอกาสปลงพระชนม์ได้แต่กลับไม่ทำ ไม่ทำร้ายคนที่ไร้ทางสู้ คนที่นอนหลับไม่รู้ตัว ซึ่งชายชาติทหารที่ดีจะไม่กระทำกัน ทั้งจะนำพาความเสื่อมเสียเกียรติมาสู่ตนและเจ้านายของตนเองได้

การกระทำที่สุจริตนี้เป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นถึงการยึดมั่น ในคุณธรรม จรรยาธรรมของวิชาชีพทหาร ซึ่งถือเป็นสิ่งที่ทหารที่ดีควรมี และพึงกระทำ กล่าวคือ ชายชาติทหารจะไม่รังแกหรือทำร้าย ผู้ที่ไม่มีทางสู้ หรือผู้ที่อ่อนแอกว่า รวมทั้งผู้ไม่สามารถป้องกันตนเองได้และผู้ที่ไม่มียาอาวุธ ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับระเบียบกระทรวงกลาโหมว่าด้วยประมวล

จริยธรรม คือ ดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดีและรักษาภาพลักษณ์ของทางราชการ การเชิดชูและรักษาไว้ซึ่ง เกียรติยศ เกียรติศักดิ์ และอุดมการณ์ของข้าราชการ สภาสภาใหม่ (2564, ออนไลน์)

4. สมิงนครินทร์มีลักษณะนิสัยเป็นผู้รักชาติจะ รักษาวาจาสัตย์ สอดคล้องกับคำสัตย์ปฏิญาณของทหารอาชีพที่ว่า ข้าพเจ้าจะรักษาไว้ซึ่งสัตย์แห่งคำปฏิญาณนี้เสมอด้วยชีวิต กล่าวคือ ครั้งได้รับแต่งตั้งให้เป็นสมิงนครินทร์ ตนได้ให้สัตย์ว่าจะถวายชีวิตและจิตวิญญาณของตนรับใช้พระเจ้าราชาธิราช เพียงแค่พระองค์เดียวจนกว่าจะสิ้นลมหายใจ ซึ่งเห็นได้ชัดเจนตอนศึกมั่งรายกะยอฉะวา เมื่อตนพลาดท่าถูกจับไปเป็นเชลยศึก สมิงนครินทร์ยืนหยัดขัดขืนปฏิเสธ ข้อเสนอในการไว้ชีวิต ไม่ยอมรับตำแหน่งหรืออามิสสินจ้างใด ๆ ที่มั่งรายกะยอฉะวา ได้เสนอทุกวิถีทาง พฤติกรรมนี้แสดงถึงการเป็นผู้รักษาคำพูด รักษาวาจาสัตย์ รักษาสัตย์จะ ทั้งไม่ยอมรับสินบนหรือตำแหน่งใด ๆ จากฝ่ายศัตรูอีกด้วย

ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับจริยธรรมข้าราชการพลเรือน คือ ข้าราชการต้องเว้นจากการแสวงประโยชน์ที่มีขอบโดยอาศัยตำแหน่งหน้าที่และไม่กระทำการอันเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม (ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน ข้อ 6, 2552) กล่าวคือ ไม่เรียกรับหรือยอมรับซึ่งผลประโยชน์ ของขวัญ หรือตำแหน่งใด ๆ ดังที่สมิงนครินทร์ขัดขืนปฏิเสธข้อเสนอต่าง ๆ จากฝ่ายศัตรู ทั้งยืนหยัดต่อสู้ในสิ่งที่ถูกต้องและสำนึกในหน้าที่ของตน

5. สมิงนครินทร์เป็นผู้มีความจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ สอดคล้องกับคำสัตย์ปฏิญาณของทหารอาชีพที่ว่า ข้าพเจ้าจักยอมตายเพื่ออิสรภาพและความสงบสุขของชาติ ซึ่งเห็นได้ชัดเจนตอนที่สมิงนครินทร์ยืนหยัดขัดขืนปฏิเสธทางเลือกในการไว้ชีวิตจากมั่งรายกะยอฉะวา และสมิงนครินทร์เลือกที่จะกลับใจตาย แทนการที่จะต้องเป็นข้าสองเจ้าบ่าวสองนาย ไม่เข้าร่วมสวามิภักดิ์กับมั่งรายกะยอฉะวาฝ่ายศัตรูเป็นอันขาด จากพฤติกรรมนี้ของสมิงนครินทร์นั้นแสดงออกถึงความจงรักภักดีต่อพระเจ้าราชาธิราช แค่เพียงพระองค์เดียว

ซึ่งผลการวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับคำถวายสัตย์ปฏิญาณตนของทหารรักษาพระองค์ คือ ข้าพระพุทธเจ้าจะจงรักภักดี ต่อใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท จนชีวิตหาไม่ (วิกิพีเดียสารานุกรมเสรี, 2565, ออนไลน์)

อีกทั้งตอนที่สมิงนครินทร์เลือกที่จะกลั่นใจตาย เหตุการณ์นี้จึงสอดคล้องกับหนึ่งในคำถวายสัตย์ปฏิญาณตนของทหารรักษาพระองค์ที่ว่า ข้าพระพุทธเจ้า จะยอมตายเพื่อรักษาไว้ซึ่งพระบรมเดชานุภาพแห่งพระมหากษัตริย์เจ้า (วิกิพีเดียสารานุกรมเสรี, 2565, ออนไลน์)

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ในยามที่ประเทศชาติบ้านเมืองต้องการผู้มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นแบบอย่างในการปฏิบัติตน ตัวละครสมิงนครินทร์นั้น ถือเป็นตัวละครที่มีความโดดเด่นด้านความประพฤติที่ดี สามารถยึดถือเป็นแบบอย่างแนวทางในการปฏิบัติตัวทั้งข้าราชการทหารหรือแม้แต่บุคคลทั่วไปได้

2. งานศิลปะการแสดงนั้น ถือเป็นตัวกลางที่สามารถสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมถ่ายทอดไปสู่กลุ่มประชาชนได้โดยง่าย เพราะฉะนั้นในการสร้างสรรค์บทละคร ผู้สร้างจึงควรที่จะคำนึงและสอดแทรกนำเนื้อหาหลักคุณธรรม จริยธรรม บางประการ เข้ามาประกอบเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนายกระดับจิตใจของมนุษย์

เอกสารอ้างอิง

- กรมศิลปากร. (2523). *ละคอนพันทาง เรื่อง ราชาริราช ชุด ศักดิ์พระเจ้า
ฝรั่งมังฆ้อง ตอน สัจจะสมิงนครอินทร์*. โรงพิมพ์การศาสนา.
- กองทัพบก. กรมยุทธศึกษาทหารบก. กองอนุศาสนาจารย์. (2543). *พิธีกระทำ
สัตย์ปฏิญาณต่อธงเฉลิมพล*. ใน ขอบ อินทฤทธิ์ (บ.ก.), *ศาสนพิธี*
(น. 219). กองอนุศาสนาจารย์ กรมยุทธศึกษาทหารบก.
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2560). *พระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทาน
ปริญญาบัตร ปีการศึกษา 2539 วันที่ 10 กรกฎาคม พ.ศ. 2540*.
สืบค้น 18 มีนาคม 2566. [https://www.youtube.com/
watch?v=iwDkuKu42nY](https://www.youtube.com/watch?v=iwDkuKu42nY)
- พระคลัง (หน), เจ้าพระยา. (2544). *ราชาริราช*. (พิมพ์ครั้งที่ 18).
ศิลปาบรรณาคาร.
- ลิขิต ธีรเวคิน. (2551). *คำปฏิญาณอันศักดิ์สิทธิ์*. สืบค้น 22 กุมภาพันธ์ 2566.
[https://mgronline.com/
daily/detail/9510000080805](https://mgronline.com/daily/detail/9510000080805)
- วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (2565). *พิธีถวายสัตย์ปฏิญาณตนและสวนสนาม
ของทหารรักษาพระองค์*. สืบค้น 18 มีนาคม 2566. [https://th.wiki
pedia.org/wiki//%E0%B8%9E%E0%B8%98](https://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B8%9E%E0%B8%98)
- ศานิต สร้างสมวงศ์. (2556). *จริยธรรมในวิชาชีพทหาร*. คณะสังคมศาสตร์
และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สภากลาโหม. (2564). *ระเบียบกระทรวงกลาโหมว่าด้วยประมวลจริยธรรม
พ.ศ. 2564*. สืบค้น 20 มีนาคม 2566. [https://ratchakitcha.soc.
go.th/documents/17186306.pdf](https://ratchakitcha.soc.go.th/documents/17186306.pdf)
- สุปรีชา กมลาสน์. (2543). *ธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณของทหารอาชีพ*.
สืบค้น 20 กุมภาพันธ์ 2566. [http://www.thaicadet.org/Ethics/
military-moral.pdf](http://www.thaicadet.org/Ethics/military-moral.pdf)
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2552). *ประมวลจริยธรรม
ข้าราชการพลเรือน*. สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.